

ע"פ א מ"י פ"ה מה"ל
סוכה הלכה א סג
ע"פ מג טו"ע א"ח ס'
הרבט ט"ו ג:
ב ב מ"י שם הלכה ד
טו"ע שם ס"ף ד:

רבינו חננאל

הא דיעבד שפיר דמי,
משום גזרת אוצר,
הא מדאורייתא כשרה.
כדמפרשה מפני מה
אמרו חבילי קש וחבילי
עצים וחבילי זרדים אין
מסככין בהן, פעמים
שגדם בא מן ההדה
וחבילתו על כתפו כ"ו
עד ונמלך עליה לטיכין,
גזרה (ש"א) לטכין
ענה בחבילות שהביאם
היום, אטו חבילות כשרה
(שהיון אצלו מנותח
ליבשם ונמלך עליהם
לנהיגם עכשיו לטוכה,
ועל זה אמרו [תורת]
תעשה ולא מן העשיר.
והאי בההו"ט אינה
סוכה. שמע מינה דאפילו
מדאורייתא פסולה משום
תעשה ולא מן העשיר.
אמרי משמיה דרב סיככה
בהיצין אצלו כשרה,
אלו עצים הן, והן
עשויין לעשות מהן חצים.
ואם העצים הללו נכנסין
בברזל, כשרין (לעשות)
(לסכך) בהן, אבל אם
חוקקים והן נכנסין בהן,
כיון שיש להם חלל כ"ו
ליכנס בו החץ ולמלאותו
עכשיו כיון שיש בו
בית קבול חשובין ככלים
ומקבלין טומאה, ופסולי
הן לטיכין. כמשנתנו שאין
מסככין אלא בדבר שאינו
מקבל טומאה, אגב
פשתן, פשתים דריק ונפין
הנומד לטויה. הוצינן,
פשותי העץ ליתיה לא
דייק ולא נפין. הרש"י,
לא איפרשא היכי ניהו.
שושי ושואצרי, שמות עצי
השדה, ושוצרי מפורש
שריחם רע.

אין מסככין בהן. דתחילה משום גזרת אוצר לא גריסין לכתחילה
דדיעבד נמי לא מהני מדרבנן מדקאמר הא מדאורייתא שפיר
דמי משמע אבל מדרבנן לא ואת"ה והא גבי דבר המקבל טומאה ואין
גידולו מן הארץ קמני מתניתין (לעיל דף טז. ב.) אין מסככין בו אף על
גב דדיעבד נמי אינה סוכה אפילו
מדאורייתא וי"ל דשאני התם ליתכא
למיטעי ומהא דקמני מתניתין ואם
היו מותרות כשרות לא מני למידק
מידי דאפילו תחילתו הניחן ליישן
מהני התרתן כאלו הוא נענוע
דלעיל: **בחיציים** זכרים כשרה.
לא דמו לשאר פשוטי כלי עץ כמו
דף של נחומיין דפרק המוכר את
הבית (ב"ב דף טז. א.) דמקבל טומאה
מדרבנן דהני אפילו מדרבנן טהורין
כדפרישית לעיל (דף טז. ה.) גבי מסגרתו
למעלה הימה: **בנקבות** פסולה.
קצת תימה כיון דעשוי למלאות ה"ל
גולמי כלי עץ דטהורים כמו קמח
דסיכנה עד שלא שם הברזל:
מהו דתימא בית קיבוץ העשוי
למלאות ראשי הדיק
קב"ט.^ט משמע מהכא דשמייה קיבוץ
וקשה לפירוש הקונטרס דסוף ארבע
מיתות (מטהדין דף סח. ב.) גבי כדור
ואימוס דפירש שם בקונטרס דנחלקו

ר' אליעזר ודחכמיים כסדר טהרות דחכמיים אומרים אין מקבלין טומאה
לפי שכלי עור אין מקבל טומאה אלא אם כן יש לו בית קיבוץ דאיתקש
לשק והאי הואיל וקיבולו נעשה למלאות ולהיות מילואו למוכו עולמית
לא שמייה בית קיבוץ ור' אליעזר אומר מקבלין טומאה דשמייה בית
קיבוץ ולפירושו איתא מסקנא דשמתין כר' אליעזר ורבי אליעזר
שמותי הוא דוחק לומר דהכי קאמר קמשמע לן דכי האי דחילין
שמייה בית קיבוץ לפי שפעמים שוטלין הברזל מן העץ ועוד קשיא
מנהא דתימא דבמ' כליס פ' י"ח (מ"ח) התפילין ד' כליס ואין לך עשוי
למלאות יותר מתפילין וכן הדרין ו' הארבעת ודמסקת כליס פרק כ"ו
(מ"ז) אמתניתין דלרור המעות ר' אליעזר מטמא ודחכמיים מטהרין:
באניצי פשתן. פ' בקונטרס שכן ראי ליתמא דנגעים כדאמר
פ' צמח מדליקין (שבת דף טז. ב.) האונן של פשתן

דאין מסככין משום גזרת אוצר הא דאורייתא
שפיר דמי התם דקמני אינה סוכה אפילו
דיעבד מדאורייתא נמי אינה סוכה ^א אמר
רב יהודה אמר רב "סככה בחיצין זכרים
כשרה בנקבות פסולה זכרים כשרה פשיטא
מהו דתימא ניוזור זכרים אטו נקבות קמ"ל
^ב (אמר מר) בנקבות פסולה פשיטא מהו
דתימא בית קבול העשוי למלאות לא שמייה
קיבול קמשמע לן אמר רבה בר בר חנה
א"ר יוחנן ^ג סככה באניצי פשתן פסולה
בהוצני פשתן כשרה והושני פשתן איני יודע
מהו והושני עצמן איני יודע מה נפשך אי
דייק ולא נפין הושני קרי ליה אבל תרי
ולא דייק הוצני קרי ליה או דלמא תרי
ולא דייק נמי הושני קרי ליה אמר רב יהודה
הני שושי ושואצרי מסככין בהו אביי אמר
בשושי מסככין בשואצרי לא מסככין מ"ט כיון
דסרי

אין מסככין בהן ולא קמני אינה סוכה משמע מדאורייתא סוכה היא
הלכך על כרחך צמנין עכשיו לשם סכך קאמר ומדרבנן ולא נכמלך
על המונחין ועומדין דפסולה מדאורייתא וגבי חוטט בגדיש קמני
אינה סוכה משמע לגמרי אינה סוכה דפסולה מדאורייתא אלמא בשלא
נענע הסכך לשם סוכה קאמר אבל
נענע כשר דהא חסיק אדעתיה ותיקן
וליכא למיגזר דה משום זימנא אחריטי
שהרי המעוות תיקן וכל שכן שלא
יעוות: **פכה צחילים**. בית יד של
חלים פלקיי"ש בלע"ז: **זכרים**. כעין
שלנו שמוצין אותה צבית קיבול של
חך: **כשרה**. דלע"ז כללים ניהו
פשוטי כלי עץ אין מקבלין טומאה:
נקבות. שיש נקב דגראשו והסך עשוי
כמרצע ונכנס לתוך הנקב הוו לכו
מקבלין שכללי עץ וראויין לקבל
טומאה ופסולה: **העשוי למלאות**
מילוי עולם שלא להתרוקן עוד: **למלאות**
רבה צר צר חנה. שמעתי ג' דברים
מר' יוחנן השנים פירש והשלישי השיב
איני יודע: **פכה צחילי פשתן**
פסולה. שכן ראייה ליתמא דנגעים
כדאמר צבמה מדליקין (שבת דף טז. ב.)
האונן של פשתן משתלכנו ^ט (פי' חילי)
לאחר שתיקנו במסרק שקורין רבי"ש
ועשאו אונן שקורין רישט"א: **באניצי**

א) [למן טו.]. ב) רש"י
מ"ו, א) [מוספ' פ"ה ה"ג],
ד) בס"א: האונן, אונן,
ה) רש"י מ"ו, ו) [נפניו
כסנהדין לא נמלא בתוס'
אריכות וקיצור ועי' פ"י
הר"ש כלים פכ"ו מ"ב. ועי'
מוס' שבת נב: ד"ה היא
של אלמנו וכו' דלמרינן
בית קיבול וכו' לא שמייה
בית קיבול ומנהו ליישב
לפי שהלמינו מוס' דהכא
וגם הר"ש עשאר קושיות
מוספ' בשבת וי"ל קמח,
ו) ר"מ מ"ו,

גלוין הש"ס
תוס' ד"ה מהו דתימא
כו' משמע מהבא דשמייה
קיבול. ע"פ משנת שבת
יעקב ח"א ס' לג:

לעני רש"י
פלקיי"ש (פלקיי"ש).
קני חצייס.
צריבי"ש (צירי"ש).
מסרק לפשתן.
רישט"א (רישטי"ש).
אגרות פשתן.
פלי"א. ש"ך.
אריני"א. לענה.
ארי"א (אריב"א).
פלקיי"א (פלקיי"א).
ע"ש.

פשתן. שמעתי מר' יוחנן כשרה דהיינו כשהוא ברוחץ שלו כמו שגדל
ולא כשרה צמי המשרה ולא נופך צמכתשת: **והושני פשתן איני יודע**.
אם כשרה או פסולה: **והושני עצמן איני יודע**. מאי קרי ר' יוחנן
הושני: **מה נפשך**. לפרש בהם: **שמא** דייק. צמכתשת ולא נפין
במסרק קרי הושני ואמר דהו איני יודע: **אבל טרי**. שרוי צמי המשרה:
ולא דייק. הוי צכלל הוצני כי ההוא דלא תרי ולא דייק וכשרה: או
דלמא טרי ולא דייק נמי הושני קרי ליה. ואף הן צכלל פשיקא ולא
הוה פשיקא ליה להכשיר אלא צכלל תרי ולא דייק: **שושי**. פליי"א
בלע"ז: **שווארי**. אריני"א בלע"ז. שושי ושואצרי מיני יקות. ורבי מכיר
פירש שואצרי אריני"א שקורין פלקיי"א והוא שעליו רחצין וגדל ציערים:
מסככין בהם. שאינם מקבלין טומאה לפי שאין מאכל אדם:
דסרי

משתלכנו פירוש איני פשתן לאחר שתקנו במסרק שקורין רבי"ש בלע"ז משמע שר"ל שהפשתן עצמו מטמא דנגעים קודם טויה ולפירושו
איתא שמעתינן כרבי יהודה דפלוגתא היא צמככת נגעים פרק י"א (מ"ח) ומייתי לה צפרק צמה מדליקין (שם) דתנן שתי וערב מטמא
דנגעים מיד דברי ר"מ רבי יהודה אומר השמי משילק והערב מיד והאונן של פשתן משתלכנו ומימיהה היאך פשתן מטמא דנגעים לשום
תנא הא שתי וערב כתיב ועוד דנמלא רבי יהודה מיקל טפי מרבי מאיר בשתי ומחמיר באונן וכי תימא באונן לא פליגי ושמעתינן ככולי
עלמא אכתי מאחר דנראה לטמא דנגעים כשהוא אונן היאך יולא שתי מידי טומאה עד שישלך ועוד דלמרינן צפרק צמה מדליקין (שם)
סומכוס אומר סיככה בטויה פסולה מפני שמטמא דנגעים כמאן כי האי תנא דתנן ומייתי מתניתין דנגעים משמע דהדיא דאין מטמא
דנגעים אלא טווי ומיהו דהוא שמעתא גופא פ' בקונטרס אונן של פשתן שלא נטוה ורוצה לומר דפליגי ועוד קשיא דקאמרינן התם אמר
אביי ר' שמעון בן אלעזר וסומכוס אמרו דבר אחד רבי שמעון בן אלעזר הוה דקמני התם ר' שמעון בן אלעזר אומר כל היוצא מן
העץ אין בו משום שלש על שלש ומסככין בו חוץ מפשתן והשתא היאך אמרו דבר אחד הא מיפלג פליגי דסומכוס טווי קאמר ור' שמעון
בן אלעזר קאמר פשתן אפילו קודם טויה וכי תימא דלאו דוקא פשתן כמו לענין שלש על שלש מכל מקום מנלן דליירי בטווי טפי מצדאון
מאחר דלשכתן רבי יהודה דמטמא אונן דנגעים לכך נראה כמו שפירש צפרוך דאונן הוא מטוה של פשתן ושתי וערב דקאמר ר"מ היינו
צמכר שניכר בו מהו ערב מהו שתי שזה טווי כלפי היד וזה טווי כלאחר יד אבל דפשתן הכל ואין ניכר ורבי אליעזר בפ"ק דמסכת ע"ז
(דף ט"ז:) דאיתי ליה תרי קיבורי ואמרי ליה הי דשתיה הי דערבא יש לפרש בשל זמר שהדבר ניכר אי נמי בשל פשתן ולבקיאי כגון רבן
של טרסיים ניכר אחיה ראי לנתי ואחיה ראי לערב ואניצי פשתן נמי אומר ר"ת שהוא מטוה ור"ש בן אלעזר וסומכוס בטווי דווקא מיירי
אבל קשה דבמס' נדרים פ' ר' אליעזר אומר פותחין (דף טז. ב.) דלמרינן שמא שערפה נאה דומה לאניצי פשתן ^ט (ואינה ראייה כלל) ועוד תניא
בספרי (פרשת תשא) יכול לא יצא גזי זמר ואניצי פשתן ויתחמם בהן ת"ל שעטנו משמע דאניצי פשתן דומיא דגזי זמר שלא נטוה ועוד
קוגיא דשמעתין מוכחא דהוא פשתן שלא נטוה ודייק ונפין מדקאמר בהוצני פשתן כשרה בהושני פשתן איני יודע ומשמע דמספיקא ליה בתרי
ולא דייק ודייק ולא נפין מכלל דדייק ונפין פשיטא ליה דפסולה והיינו אניצי לכן נראה דאניצי פשתן ודאי לאו טווי הוא וע"א: דאינו מטמא
דנגעים אלא קרבו הוא לטומאה גזר דהו רבנן לפסולו לסקך כדאשכחן לקמן (טו.) דאיכא דפסיל נסרים משופין משום גזירת כלים ואפילו
מאן דמכשר התם מני למיפסל הכא והא דקאמר סומכוס סיככה בטווי פסולה מדאורייתא קאמר והוא הדין כשאין טווי מדרבנן כדקאמר ר'
שמעון בן אלעזר חוץ מפשתן דמשמע פשתן כגון אניצי ואמרו דבר אחד דקאמר משום דלר' יהודה דאין מטמא דנגעים עד שיתלכנו לא מיפסלי
אניצי לסוכה כיון דרחוקין מטומאה אבל סומכוס קאמר סיככה בטווי דמשמע מיד ואפילו תימא לומר דפסיל ר' יהודה מדרבנן קודם ליבון
כמו ר"ש בן אלעזר קודם טויה על כרחך סומכוס מדאורייתא קאמר משמע דנגעים והא דלא קאמר ר' שמעון בן אלעזר
וסומכוס ור' מאיר אמרו דבר אחד כסדר המשנה אין כתיב דברי ר' מאיר במס' נגעים וכ"ש דניחא טפי הא דקאמר כמאן כי האי תנא
ולא קאמר כמאן כר"מ ועוד משום דר' מאיר לא איירי בסוכך וע"ג דהא דהא תליא דכיון דמטמא מיד א"כ יפסול לסקך מדרבנן באניצי
פשתן ולעולם אונן של פשתן דר' יהודה טווי כדפירש הערוך וי"ע ועוד י"ל דרבנן דפליגי עליה דסומכוס צברי סיככה בטווי כשרה וע"ג
דמטמא דנגעים דקסברי דלא שייך למילף מפסולת גורן ויקב לפסול דבר המטמא דנגעים מאחר דאין מטמא צבאר טומאות וכיינו אמרו
דבר אחד צמה שאין מסככין צבאר המטמא דליכא למימר דחוץ מפשתן דקאמר ר"ש בן אלעזר צבגד פשתן איירי וכרבנן כמו אין בו
משום שלש על שלש דהיינו צבגד דהא לאו מלמא היא דצההוא נמי ה"ק כל היוצא מן העץ אין בו משום שלש על שלש חוץ מן היוצא מן הפשתן:
אפקותא

ט) [למן טו.]. ב) רש"י
מ"ו, א) [מוספ' פ"ה ה"ג],
ד) בס"א: האונן, אונן,
ה) רש"י מ"ו, ו) [נפניו
כסנהדין לא נמלא בתוס'
אריכות וקיצור ועי' פ"י
הר"ש כלים פכ"ו מ"ב. ועי'
מוס' שבת נב: ד"ה היא
של אלמנו וכו' דלמרינן
בית קיבול וכו' לא שמייה
בית קיבול ומנהו ליישב
לפי שהלמינו מוס' דהכא
וגם הר"ש עשאר קושיות
מוספ' בשבת וי"ל קמח,
ו) ר"מ מ"ו,